

انتشارات
بین‌المللی
گاج

آس

مجموعه کتاب‌های آموزش ساده

سرشناسه: مؤمنی‌زاده، ابوذر
عنوان: املاي اول دبستان (ویژه اولیاء و مربیان)
نام پدیدآور: ابوذر مؤمنی‌زاده
مشخصات نشر: تهران: انتشارات بین‌المللی گاج؛ ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری: ۸۸ ص. مصور.
فروست: این کتاب از مجموعه کتاب‌های آس گاج می‌باشد.
بها: ۱۰۰۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۹-۸۷۱-۳
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپای مختصر.
شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۷۱۶۶۳

توجه: به موجب ماده ۵ قانون حمایت از حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸/۱۰/۱۱ کلیه حقوق این کتاب برای انتشارات بین‌المللی گاج محفوظ می‌باشد و هیچ شخص حقیقی یا حقوقی مق استفاده از آن را ندارد و متفلسفین به موجب این قانون تمت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

[ناشر: انتشارات بین‌المللی گاج]
[مدیر مسئول: مهندس ابوالفضل جوکار]
[معاونت علمی: مهندس محمد جوکار]
[مدیر تألیف: علیرضا مزرعتی]
[واحد پژوهش و برنامه‌ریزی کتاب‌های: آس]
[عنوان کتاب: املاي اول دبستان - ویژه اولیاء و مربیان]
[شورای تألیف: علی پورامن - زهرا خراشادی‌زاده - مریم ایرانی - حمیده کشاورز - معصومه عبدی سکینه حسینی - ناهید آذری - فریبا مظفری‌نیا - شیرین عباسقلی‌نژاد - بهمن نجاری]
[مؤلف: ابوذر مؤمنی‌زاده]
[صفحه‌آرایی: محمد یوسفی] + [اجرا: ساناز عاشقی - الناز دارانی - فرزانه رجبی]
[گوینده: سعیده علی‌پور]
[کارتونیست: مجید باقرزادگان] + [طراح جلد: منصور سماواتی]
[مدیر چاپ: علی مزرعتی] + [لیتوگرافی، چاپ‌خانه و صحافی: گاج]
[نوبت چاپ: اول (۱۳۹۷)] + [شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه]
[دفتر مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، بین چهارراه ولیعصر (عج) و خیابان فلسطین، شماره ۹۱۹] + [تلفن: ۰۲۱ - ۶۴۲۰]
[سرویس پیام کوتاه (SMS): ۱۰۰۰۴۲۵]
[صندوق پستی: ۳۷۷ - ۱۳۱۴۵]
[پایگاه اینترنتی: www.gaj.ir]
[قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان]

مقدمه مؤلف

♦♦♦ حرف‌های خودماني مامان و بابايي

والدين عزيز، يكي از مهارت‌های پایه و اساسی برای یادگیری مهارت نوشتن دانش‌آموزان در دوره‌ی ابتدایی، به‌ویژه در پایه‌ی اول دبستان، املاست. آشنایی با روش‌های یادگیری املا در فرایند آموزش و کسب مهارت‌های دیگر بسیار ضروری است. پرورش و تقویت مهارت املانویسی به سواد خواندن و نوشتن در کودک می‌انجامد.

♦♦♦ اهداف آموزشی در املا

♦ یادگیری شکل صحیح کلمه‌ها و جمله‌ها؛
♦ تقویت حافظه‌ی شنیداری و هماهنگی بین حرکات چشم، دست، گوش، مغز و ...؛

♦ تقویت حافظه‌ی دیداری و افزایش تمرکز و دقت دانش‌آموز؛

♦ پیمودن گام‌های پایه و اصولی در پرورش مهارت درک متن و تقویت آن؛

♦ یادگیری دقیق و صحیح کلمات و جملات و افزایش مهارت‌های زبان‌آموزی با گسترش دایره‌ی واژگان دانش‌آموز.

مهارت املانویسی، جانشین کردن صورت نوشتاری حروف، کلمه‌ها و جمله‌ها به‌جای صورت آوایی آن‌هاست. مواردی که در بالا ذکر شد، بخشی از اهداف مهم مهارت املانویسی است. پس آن را جدی بگیرید و موانعی که موجب اختلال کودک در مسیر یادگیری صحیح می‌شود، رفع کنید.

والدين عزيز، دانش‌آموز نخست باید به‌خوبی گوش دهد و با تقویت حافظه‌ی شنیداری می‌تواند کلمه‌ها را تشخیص دهد و جمله را درک کند. گاهی دانش‌آموز به‌رغم تلاش‌ها و آموزش‌های معلمان و والدینش نمی‌تواند کلمه‌ها را به‌خوبی بنویسد. به‌یاد داشته باشید که باید در پی کشف دلیل آن

باشید. کودک شما، باهوش است و مسائل پیرامونش را به‌خوبی درک می‌کند، فقط گاهی مواردی موجب اختلال در یادگیری او می‌شود.

♦♦♦ اختلالات املانویسی

♦ **نارسانویسی:** موارد بسیاری در این زمینه دخیل است که موجب ضعف دانش‌آموز در زمینه‌ی مهارت املانویسی می‌شود، مواردی نظیر نامرتب‌نویسی، کمرنگ یا پرفشار نوشتن، زاویه‌دار نوشتن، کج یا راست نوشتن، فاصله‌های نامرتب بین کلمه‌ها و عدم حرکت مناسب انگشتان.

♦ **حافظه‌ی دیداری:** دانش‌آموز در به‌یادآوردن تصویر حروف ناتوان است؛ برای مثال واژه‌ی طوطی را توتی می‌نویسد.

♦ **حافظه‌ی توالی دیداری:** در این وضعیت در یک کلمه جای بعضی از حروف جابه‌جا می‌شود؛ برای مثال راسو به شکل سارو نوشته می‌شود.

♦ **وارونه‌نویسی:** دانش‌آموز کلمه را به شکل وارونه می‌نویسد؛ برای مثال باد را داب می‌نویسد.

♦ **ضعف حساسیت شنوایی:** دانش‌آموز در این وضعیت نسبت به شنیدن صداها حساس نیست؛ برای مثال زنبور را زمبور می‌نویسد.

♦ **حافظه‌ی شنیداری:** دانش‌آموز هنگام نوشتن املا، کلمه‌ای را نمی‌نویسد.

◆ **آموزشی:** این اختلال به عدم برخورداری صحیح و کامل دانش‌آموزان در کسب مهارت املا نویسی برمی‌گردد. باید با آموزش اصولی این اختلال را رفع کرد.

◆ **دقت:** دانش‌آموز به دلیل بی‌دقتی ممکن است سرکج‌ها، دندان‌ها و نقطه‌ها را کم یا زیاد بنویسد.

◆ **تمیز دیداری:** این وضعیت وقتی اتفاق می‌افتد که جای نقطه‌ها در کلمه جابه‌جا شود؛ برای مثال جوارو به صورت خارو نوشته می‌شود.

والدین عزیز، دقت کنید این موارد که ذکر شد بخشی از مشکلات و موانع فرزندتان در یادگیری مهارت املا نویسی است. موارد دیگری نیز در این بین مؤثرند، نظیر ناتوانی جسمی دانش‌آموز و نیاز به تقویت مهارت حرکتی در نقاط آسیب‌دیده یا ضعیف، وجود تفاوت بین زبان مادری و زبان نوشتاری، ایجاد ترس و اضطراب از درس املا از طریق آموزش نادرست این مهارت جذاب.

درمان این اختلالات بسیار مهم است. باید این موانع رفع شوند تا کودک در مسیر صحیح یادگیری و آموزش قرار بگیرد. با انجام بازی‌های ساده و مفهومی می‌توان حافظه‌ی دیداری و شنیداری دانش‌آموز را تقویت کرد؛ نشان‌دادن تصاویر رنگی و پنهان کردن آن‌ها و پرسش و پاسخ‌هایی که بین کودک و والدین انجام می‌شود، ضبط صداهای مختلف و پخش آن‌ها و تشخیص آن صداهای توسط کودک، دیدن اشیای اتاق و پنهان کردن آن‌ها و تلاش کودک برای یافتن آن‌ها، دیدن تصاویر حیوانات و پرندگان روی کارت‌های بازی و تلاش کودک در صحبت کردن راجع به آن‌ها، یافتن تصاویر حیوانات و اشیاء در یک تصویر بزرگ و شلوغ، بخشی از فعالیت‌های کمکی است. والدین عزیز، حتماً در این زمینه باید با یک کارشناس خبره مشورت کنید و با تشخیص به موقع نوع اختلال کودک، او را در مسیر صحیح یادگیری قرار دهید. با تشخیص درست و به موقع و فراهم کردن شیوه‌ی صحیح یادگیری می‌توانید به کودک خود این امکان را بدهید که از فرایند آموزش لذت ببرد.

◆◆◆ راهکارهای ساده اما اصولی در

تقویت املاي دانش‌آموزان

◆ پرورش و تقویت مهارت دست‌ورزی؛

◆ دقت به شیوه‌ی مشق‌نویسی (رونویسی)؛

◆ رعایت نوشتن حروف، کلمه‌ها و جمله‌ها روی خط زمینه؛

◆ رعایت اصول نگه‌داشتن مداد در دست و شیوه‌ی نشستن صحیح؛

◆ اطمینان از شناخت صحیح حروف الفبا؛

◆ اطمینان از نحوه‌ی تلفظ صحیح حروف توسط والدین و نیز خود دانش‌آموزان؛ و

◆ اجرای تمرین‌های خلاقانه و بازی‌محور و انجام بازی‌های آموزشی جذاب.

توجه: همان‌طور که می‌دانید در یادگیری املا سه عامل اساسی مؤثر است: ۱- شنیدن، ۲- تشخیص کلمه یعنی دیدن و تجسم آن، ۳- نوشتن کلمه و بازنویسی آن.

◆◆◆ یک گام ابتدایی اما کلیدی: مهارت

دست‌ورزی

مهارت دست‌ورزی، پایه و اساس مهارت‌های دیگر نظیر نقاشی و نوشتن است. با تقویت این مهارت کودک به مرور زمان می‌تواند با تقویت عضلات ظریف سرانگشتان، حرکات بسیار ظریف

انجام دهد. این مهارت به کودک در شیوه‌ی صحیح به‌دست گرفتن مداد کمک می‌کند. با پرورش مهارت دست‌ورزی و افزایش توانایی مهارت‌های حرکتی در کودک، او می‌تواند در تجربه‌ی حسی با محیط اطراف، خلاقانه‌تر برخورد کند. مجاله‌کردن کاغذ یا روزنامه به شکل سرگرم‌کننده، بازی با خمیر بازی یا گل مجسمه‌سازی، بیچاندن نخ دور قرقره، پرتاب حلقه‌های پلاستیکی روی تیرک‌های عمودی، رد کردن مهره‌های توخالی از نخ، گذاشتن حلقه‌های رنگی در جای رنگی مربوط به خود و... از مواردی است که به تقویت این مهارت کمک می‌کند. در مهارت دست‌ورزی به مرور هماهنگی مناسبی بین حرکات دست، چشم و مغز ایجاد می‌شود و کودک در مسیر صحیح یادگیری قرار گرفته و از آموزش لذت می‌برد. کودک با فراگیری صحیح مهارت دست‌ورزی می‌تواند مداد را به شکل صحیح در دست گرفته و شروع به نوشتن کند. کودکی که این مهارت را درست نیاموخته باشد، با اختلال نارسا نویسی، درشت‌نویسی، کج‌نویسی

فهرست مطالب املا

(اولیاء و مربیان)

شماره صفحه	فهرست برنامه‌ی املانویسی
۵۵	هفته‌ی اول اسفند
۵۶	هفته‌ی دوم اسفند
۵۹	هفته‌ی سوم اسفند
۶۲	هفته‌ی چهارم اسفند
۶۳	املای ماهانه: اسفند
۶۴	املای فصلی: اسفند
۶۵	هفته‌ی سوم فروردین
۶۸	هفته‌ی چهارم فروردین
۶۹	املای ماهانه: فروردین
۷۰	هفته‌ی اول اردیبهشت
۷۱	املای ماهانه: اردیبهشت
۷۲	املای فصلی: بهاره
۷۳	کاربرگ

شماره صفحه	فهرست برنامه‌ی املانویسی
۱۱	هفته‌ی اول آبان
۱۲	هفته‌ی دوم آبان
۱۳	هفته‌ی سوم آبان
۱۶	هفته‌ی چهارم آبان
۱۹	املای ماهانه: آبان
۲۰	هفته‌ی اول آذر
۲۳	هفته‌ی دوم آذر
۲۶	هفته‌ی سوم آذر
۲۹	هفته‌ی چهارم آذر
۳۱	املای فصلی: پاییز
۳۲	هفته‌ی اول دی
۳۵	هفته‌ی دوم دی
۳۸	هفته‌ی سوم دی
۴۱	هفته‌ی چهارم دی
۴۳	املای ماهانه: دی
۴۵	هفته‌ی اول بهمن
۴۸	هفته‌ی دوم بهمن
۵۱	هفته‌ی سوم بهمن
۵۴	املای ماهانه: بهمن

م م

■ دست‌ورزی و رونویسی

ما - بام - دام - بادام - آدَم
باد آَمَد.

بابا بادام داد.

■ گوش کن و بنویس.

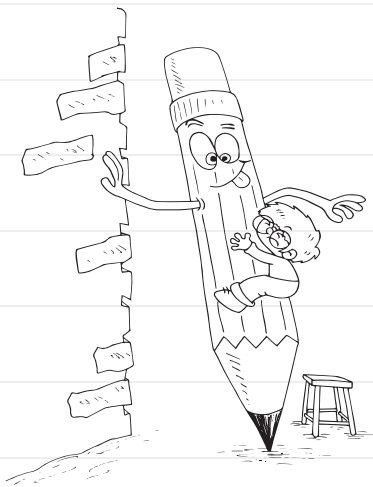
داماد آَمَد.

بابا بامداد آَمَد.

■ کلمه‌های پلکانی

بَم - دَم - دَمَا - بامداد - داماد

آَمَدَم - دادَم

ن ن

● کلمه‌های پایه

مَن - نان - نم‌نم - باران - آبادان - دندان - انار - آبان

● دست‌ورزی و رونویسی

باد بود. ابر آمد.

آدم دندان دارد.

من انار در دست دارم.

باران نم‌نم است. من درس دارم.

مادر نان در دست دارد. آن مرد، نان دارد.

● گوش کن و بنویس.

آرمان در آبادان است. او دندان ندارد.

در آبان باران آمد. آن مرد در باران آمد.

ساسان انار دارد. سامان نان ندارد. نان در تنور است.

سوسن انار ندارد. انار در سبد است. او دامن دارد.

در بندر، باران نم‌نم آمد.

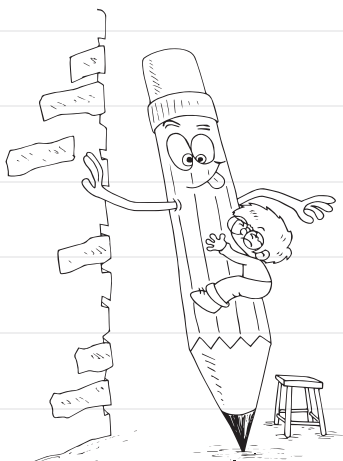
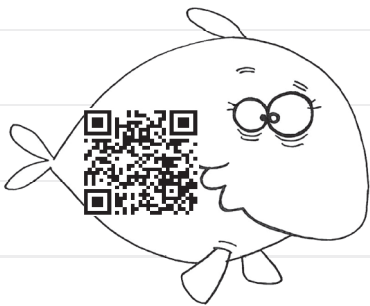
● کلمه‌های پلکانی

مامان - دانا - آن - سامان - ساسان - نور - بوستان

داستان - ندارم - دامن - دوستان - سوسن - ندارد - نام

نرم - ناب - ندارند - نبودم - نبود - تنور - آرمان - بادبان

نبات - بند - بندر - نادان - آنان - درمان - بدن - نبرد

● کلمه‌هایی که نشانه‌های زیر را دارند در املا پیدا کن و اینجا بنویس.

نشانه‌ی ک:ک:

نشانه‌ی و:

نشانه‌ی پ:پ:

نشانه‌ی گ:گ:

نشانه‌ی ف:ف:

نشانه‌ی خ:خ:

نشانه‌ی ق:ق:

نشانه‌ی ل:ل:

● گوش کن و کامل کن.

قوری روی ..... بود.

در زمستان ..... می‌بارد.

گوش ..... دراز است.

فرامرز با ..... قفل در را باز کرد.

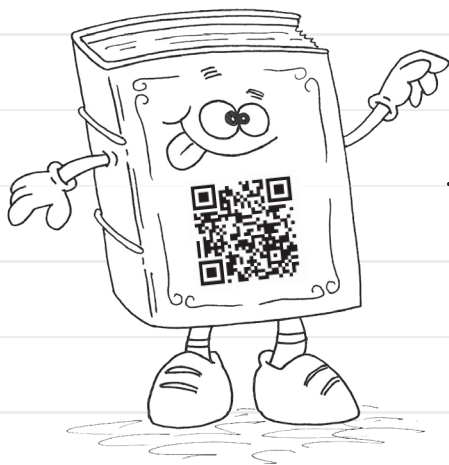
● گوش کن و بنویس.

لاله قاشق را از لیوان در آورد و روی میز قرار داد.

فریبرز به گلدان گل آب داد.

فرشاد در کاشم کار می‌کند. پدر فرشاد، گیلانی است.

پروانه روی گل نشست. گل به پروانه‌ی زیبا سلام کرد.

اهداف و انتظارات

ن ت

ق ق

خ خ

خ خ

کاربرگ ارزیابی عملکرد دانش آموز

صدای این نشانه را در اول، وسط و آخر کلمه‌ها تشخیص می‌دهد.

این نشانه را مرتب و خوش خط می‌نویسد.

فرق بین «ت» و «ط» را می‌داند.

با ترکیب حروف «ت» و «ط» کلمه می‌سازد.

کلمه‌ها و جمله‌های درس را درست می‌نویسد.

با نشانه‌هایی که خوانده، جمله‌سازی می‌کند.

کودک می‌تواند یک متن کوتاه بنویسد.

نظر توصیفی والدین:

درس ۲۲

گام پایه

مربوط به صفحه ۷۰

ظ

اهداف و انتظارات

ن ت

ق ق

خ خ

خ خ

کاربرگ ارزیابی عملکرد دانش آموز

صدای این نشانه را در اول، وسط و آخر کلمه‌ها تشخیص می‌دهد.

این نشانه را مرتب و خوش خط می‌نویسد.

فرق بین «ز»، «ذ»، «ض» و «ظ» را می‌داند.

جایگاه «ظ» در کلمه را تشخیص می‌دهد و می‌خواند.

کلمه‌ها و جمله‌های درس را درست می‌نویسد.

با نشانه‌هایی که خوانده، جمله‌سازی می‌کند.

کودک می‌تواند یک متن کوتاه بنویسد.

نظر توصیفی والدین:

اهداف و انتظارات

ن ت

ق ق

خ خ

خ خ

کاربرگ ارزیابی عملکرد دانش آموز

صدای این نشانه را در اول، وسط و آخر کلمه‌ها تشخیص می‌دهد.

این نشانه را مرتب و خوش خط می‌نویسد.

فرق بین «ز»، «ذ» و «ض» را می‌داند.

حروف چندشکل هم‌صدا و تشدید را می‌نویسد.

کلمه‌ها و جمله‌های درس را درست می‌نویسد.

با نشانه‌هایی که خوانده، جمله‌سازی می‌کند.

کودک می‌تواند یک متن کوتاه بنویسد.

نظر توصیفی والدین:

درس ۲۱

گام پایه

مربوط به صفحه ۶۸

غ غ

اهداف و انتظارات

ن ت

ق ق

خ خ

غ غ

کاربرگ ارزیابی عملکرد دانش آموز

صدای این نشانه را در اول، وسط و آخر کلمه‌ها تشخیص می‌دهد.

این نشانه را مرتب و خوش خط می‌نویسد.

فرق بین «غ-غ غ» و «ق-ق ق» را می‌داند.

صدا و شکل نوشتن «غ» و «ق» را می‌داند.

کلمه‌ها و جمله‌های درس را درست می‌نویسد.

با نشانه‌هایی که خوانده، جمله‌سازی می‌کند.

کودک می‌تواند یک متن کوتاه بنویسد.

نظر توصیفی والدین:

درس ۲۰

گام پایه

مربوط به صفحه ۶۶

ط

اهداف و انتظارات

ن ت

ق ق

خ خ

ط ط

کاربرگ ارزیابی عملکرد دانش آموز

صدای این نشانه را در اول، وسط و آخر کلمه‌ها تشخیص می‌دهد.

این نشانه را مرتب و خوش خط می‌نویسد.

فرق بین «ت» و «ط» را می‌داند.

با ترکیب حروف «ت» و «ط» کلمه می‌سازد.

کلمه‌ها و جمله‌های درس را درست می‌نویسد.

با نشانه‌هایی که خوانده، جمله‌سازی می‌کند.

کودک می‌تواند یک متن کوتاه بنویسد.

نظر توصیفی والدین:

درس ۲۰

گام پایه

مربوط به صفحه ۶۵

ض

اهداف و انتظارات

ن ت

ق ق

خ خ

ض ض

کاربرگ ارزیابی عملکرد دانش آموز

صدای این نشانه را در اول، وسط و آخر کلمه‌ها تشخیص می‌دهد.

این نشانه را مرتب و خوش خط می‌نویسد.

فرق بین «ز»، «ذ» و «ض» را می‌داند.

حروف چندشکل هم‌صدا و تشدید را می‌نویسد.

کلمه‌ها و جمله‌های درس را درست می‌نویسد.

با نشانه‌هایی که خوانده، جمله‌سازی می‌کند.

کودک می‌تواند یک متن کوتاه بنویسد.

نظر توصیفی والدین: